

Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji v roce 2006

Krajský úřad Olomouckého kraje
Odbor zdravotnictví
červenec 2007

OBSAH

1. SOUHRN.....	3
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA KRAJE.....	3
3. KOORDINACE PROTIDROGOVÉ POLITIKY.....	8
4. SITUACE NA DROGOVÉ SCÉNĚ.....	14
5. SLUŽBY POSKYTOVANÉ UŽIVATELŮM DROG A OSOBÁM OHROŽENÝM DROGOU....	19
6. KRAJSKÁ STRATEGIE PROTIDROGOVÉ POLITIKY V ROCE 2006.....	22

1. Souhrn

Pro realizaci protidrogové politiky Olomouckého kraje jsou významné dva dokumenty: Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2005 – 2010 a Akční plán protidrogové politiky Olomouckého kraje na období 2006 – 2007. K zajištění vertikální i horizontální koordinace protidrogové politiky v Olomouckém kraji přispívá i činnost krajského protidrogového koordinátora, který pracuje na odboru zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje a je podřízen přímo vedoucímu odboru. Důležitá je také činnost Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí, která je zřízena UR/4/34/2005 od 13. 1. 2005. Je poradním orgánem Rady Olomouckého kraje.

Během roku 2006 nedošlo v Olomouckém kraji v oblasti drogových služeb k zásadním změnám. Dobře fungující síť zařízení nabízela škálu služeb pro uživatele drog i osobám jim blízkým.

Do této sítě se velmi dobře začlenilo nově vzniklé kontaktní centrum Darmoděj v Jeseníku Občanské sdružení Darmoděj), které postupně rozvíjelo činnost od druhé poloviny roku 2006.

Drogová scéna Olomouckého kraje je poměrně stabilní, výrazně převládá zneužívání pervitinu jako primární drogy. Většina klientů služeb jsou ale víceméně polymorfní uživatelé. Významné je i zneužívání alkoholu, zejména v období abstinence od nealkoholových drog. Počet uživatelů opiátů je tradičně nízký, heroin je zneužíván minimálně.

Ze statistických údajů zařízení je především patrný nárůst počtu klientů zneužívajících návykové látky. Zvýšil se také počet vydaných stříkaček (významně) i počet výměn, což může nasvědčovat lepší spolupráci terénních programů a kontaktních center se zkušenějšími uživateli drog, kteří stříkačky vyměňují ve „skryté“ populaci uživatelů i většímu povědomí uživatelů o velkých rizicích, která jim sdílením injekčního materiálu hrozí.

V Olomouckém kraji byly v roce 2006 klientům dostupné všechny typy odborné péče dle odst. (2) § 20 zákona č. 379/2005 Sb. kromě specializované akutní lůžkové péče, specializované detoxifikace a stacionárních programů.

2. Obecná charakteristika kraje (demografické a geografické údaje)

2.1 Poloha

Olomoucký kraj se rozprostírá na severozápadě Moravy. Sousedí s krajem Pardubickým, Jihomoravským, Zlínským a Moravskoslezským. Na severu má 104 km dlouhou státní hranici s Polskem (nejdelší státní hranice ze všech okresů v ČR patří okresu Jeseník). Společně se Zlínským krajem vytváří region na úrovni NUTS II - Střední Morava.

Rozloha kraje je 526 702 ha, tj. 6,5 % rozlohy ČR a zaujímá tak 8. místo mezi 14ti kraji v ČR, velikostí je lehce pod průměrem ČR.

Kraj je tvořen 5 okresy (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk), na jeho území bylo stanoveno 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 21 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Celkem je v kraji 398 obcí, statut města má 30 obcí. Na bázi dobrovolného sdružování vznikají tzv. mikroregiony.

2.2 Obyvatelstvo

K 31. 12. 2006 žilo v Olomouckém kraji podle předběžných výsledků 639 894 obyvatel, z toho 51,3 % žen. Meziročně se počet obyvatel kraje zvýšil o 733 osob. Je šestým nejlidnatějším krajem v České republice.

Následující tabulka ukazuje počty obyvatel v jednotlivých okresech a v okresních městech. V Olomouckém kraji se nachází 13 obcí s rozšířenou působností a 21 obcí s pověřenými obecními úřady.

Okres	Počet obyvatel okresu k 31.12. 2006
Jeseník	41 827
Olomouc	228 956
Prostějov	109 633
Přerov	134 668
Šumperk	124 810
kraj celkem	639 894

Zdroj: ČSÚ 2007

2.3 Nezaměstnanost

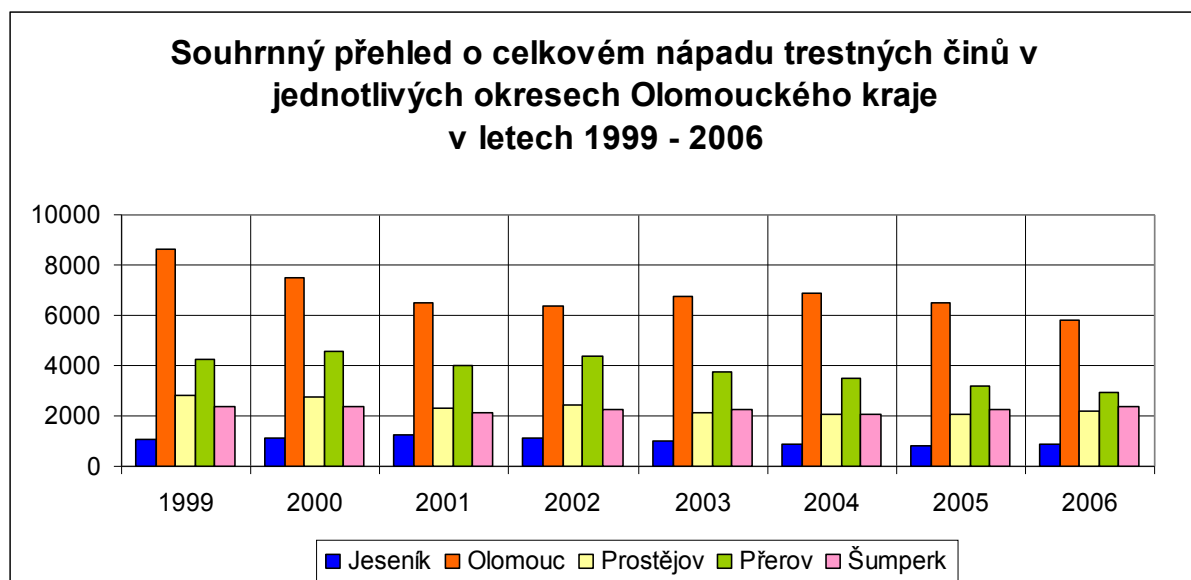
Nezaměstnanost je v Olomouckém kraji velkým problémem. Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. 2006 dosáhla v Olomouckém kraji 8,97 %. Podle okresů Olomouckého kraje byla nejnižší míra nezaměstnanosti registrována v okrese Prostějov (6,17 %), nejvyšší v okrese Jeseník (14,68 %). Ve srovnání s předchozím měsícem míra registrované nezaměstnanosti v prosinci 2006 ve všech okresech kraje vzrostla. Ve srovnání se 14 kraji ČR byla v Olomouckém kraji k 31. 12. 2006 zaznamenána čtvrtá nejvyšší míra registrované nezaměstnanosti. K 31. 12. 2006 evidovaly úřady práce v Olomouckém kraji celkem 31 187 uchazečů o zaměstnání.

2.4 Mzdy

Nízká úroveň mezd obyvatel v Olomouckém kraji je jednou z dalších negativních charakteristik. Průměrná hrubá měsíční mzda na fyzické osoby dosáhla v Olomouckém kraji v roce 2006 výše 17 639 korun. Ve srovnání s předchozím rokem 2005 došlo k jejímu zvýšení, ale přesto v rámci České republiky zůstává Olomoucký kraj na předposledním místě ze všech 14 krajů hned za krajem Karlovarským.

2.5 Kriminalita

Charakteristika Olomouckého kraje v trestně právní oblasti

Zdroj: Policie ČR

Drogová trestná činnost

K ukazatelům, charakterizujícím kvalitu sociálního prostředí souvisejícího se sociálně nežádoucími jevy, patří také kriminalita. Je sledován počet trestných činů obecně a také počet tzv. „drogových“ trestných činů, tedy těch, které spadají v Trestním zákoně pod §§:

187 nedovolené nakládání s omamnými a psychotropními látkami (OPL) a jejich přechovávání pro jiného

187a přechovávání OPL pro vlastní potřebu

188 výroba a přechovávání předmětů k výrobě OPL

188a šíření toxikomanie

V oblasti obecné kriminality se Olomoucký kraj dlouhodobě nachází kolem celostátního průměru, v oblasti „drogové“ trestné činnosti se pohybuje pod průměrem.

V roce 2006 bylo vykázáno celkově 146 „drogových“ trestných činů v kraji, ve srovnání s rokem 2005 došlo k mírnému poklesu (o 8). Počet přestupků na úseku ochrany společnosti před alkoholismem a jinými toxikomaniemi výrazně poklesl, ale teprve další roky ukáží, zda jde o pokles trvalý.

Kriminalita spojená s drogami – trestné činy přímo související s drogami v Olomouckém kraji v období 2003 - 2006				
	2003	2004	2005	2006
kraj celkem	129	155	152	146

Zdroj: Policie ČR

Souhrnný přehled přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi v Olomouckého kraje v letech 2003 – 2006 (Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, § 30)				
	2003	2004	2005	2006
kraj celkem	2370	2485	2963	1715

Zdroj: Krajský úřad Olomouckého kraje

Vztah drog a trestné činnosti má dvojí podobu: uživatelé drog se nezřídka podílejí na trestné činnosti (nejen drogové, časté jsou např. krádeže, vydírání, ublížení na zdraví), řada trestných činů souvisí s drogami, aniž by pachatelé drogy užívali (držení, výroba, prodej...) Z tohoto důvodu je třeba zabývat se nejen potrestáním pachatelů, ale také formami pomoci těm, kteří jsou zároveň uživateli drog. Jednou z možných cest je užší zapojení Probační a mediační služby (PMS) do protidrogové politiky kraje. PMS věnuje zvláštní pozornost zejména mladistvým uživatelům drog a

vedle prosazování alternativních trestů má zájem také na řešení užívání drog jako výchozího problému se do péče pracovníků PMS často nedostává nebo se o ní dozvídají příliš pozdě.

Další programy pro uživatele drog, kteří se nacházeli v konfliktu se zákonem byly realizovány neziskovými organizacemi.

Ve Vazební věznici v Olomouci a věznici Mírov realizuje Kontaktní centrum Walhalla Olomouc (Sdružení Podané ruce, o.s.) projekt **Práce s klienty v konfliktu se zákonem**. Program „Práce s klienty v konfliktu se zákonem“ probíhá od počátku roku 2002 jako samostatný projekt orientující se na pomoc uživatelům nelegálních drog, kteří se v důsledku svého způsobu života dostali do konfliktu se zákonem. První fází jsou služby osobám obviněným ze spáchání přestupku nebo trestného činu, druhou fází tvoří služby poskytované přímo ve vězení a třetí fáze je zaměřena na osoby, které opustili vězení..

Víceúčelové kontaktní centrum Želva (Sdružení Podané ruce,o.s.) v roce 2006 realizovalo akreditovaný probační program („**Probační program zaměřený na uživatele návykových látek pro rok 2005-2006**“). Cílem programu bylo působit na mladistvé, jejichž trestná činnost je spojena s užíváním návykových látek a kteří byli stíháni za protiprávní jednání dle zákona 218/2003 Sb. o soudnictví nad mládeží. Realizace tohoto programu skončila koncem roku 2006, protože nebyla pro tento program získána další dotace.

KAPPA – HELP a KC Krédo (PONTIS Šumperk o.p.s.) nabízí klientům možnost výkonu alternativních trestů OOP a spolupracují s Probační a mediační službou

3. Koordinace protidrogové politiky

3.1. institucionální zajištění

3.1.1. Krajské

Krajský protidrogový koordinátor

Funkce protidrogového koordinátora Olomouckého kraje byla zřízena k 15. 9. 2001, a to od počátku v úvazku 1,0. Od 1. 7. 2002 pracuje na odboru zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje a je podřízen přímo vedoucímu odboru. Zajišťuje vertikální i horizontální koordinaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji.

Krajská protidrogová komise

Činnost Krajské protidrogové komise skončila zároveň s ukončením činnosti Rady Olomouckého kraje dnem voleb do zastupitelstev krajů dne 5. 11. 2004.

Na její činnost navázala Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí, která je zřízena UR/4/34/2005 od 13. 1. 2005. Tato komise je poradním orgánem Rady Olomouckého kraje a má 16 členů, z toho 3 členové zastupují Unii nestátních neziskových organizací (UNO).

Přehled dokumentů Olomouckého kraje k protidrogové prevenci – období 2002 - 2007

UR/7/1/2001	29.3.2001	Programové prohlášení Rady Olomouckého kraje ve volebním období 2000 - 2004
UR/16/18/2001	4.10.2001	Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2002 - 2004
UZ/6/5/2001	25.10.2001	Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje
UR/21/24/2001	13.12.2001	Ustavení Krajské protidrogové komise s účinností od 1.1.2002
UR/4/34/2005	13.1.2005	Zřízena Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí jako poradní orgán Rady Olomouckého kraje
UR/8/2/2005	24.2.2005	Programové prohlášení Rady Olomouckého kraje ve volebním období 2004 – 2008
UR/11/80/2005	14.4.2005	Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2005 – 2010
UR/41/65/2006	27.7.2006	Akční plán protidrogové politiky Olomouckého

kraje na období 2006 – 2007		
UR/54/40/2007	1.2.2007	Podpora organizací poskytujících služby v oblasti prevence sociálního vyloučení pro rok 2007
UZ/16/41/2007	5.3.2007	Podpora organizací poskytujících služby v oblasti prevence sociálního vyloučení pro rok 2007

Zdroj: Krajský úřad Olomouckého kraje

3.1.2. Místní

Místní koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje

V Olomouckém kraji je 5 okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk), se 13 obcemi s rozšířenou působností (tzv. 3. stupně). Kontaktní pracovník byl určen celkem v 17 obcích Olomouckého kraje. Výměna informací, řešení problémů a konzultace probíhají elektronickou cestou i osobním kontaktem. Služby pro uživatele drog poskytované neziskovým sektorem jsou součástí komunitního plánování obcí a jejich zástupci se přímo podílí na vytváření komunitních plánů sociálních služeb.

Kontaktní pracovníci obecních úřadů – protidrogová prevence - v Olomouckém kraji

ADRESA MÚ	KONT. PRAC.	ODBOR	TELEFON	E-MAIL
MÚ Šumperk, Nám. Míru 1, 787 93	Adámek Miroslav, Mgr.	Odbor sociálních věcí	583 391 260	madamek@musumperk.cz
MÚ Javorník, Nám. Svobody 134, 790 70	Bednaříková Lenka	Sociální odbor	584 440 148 584 440148	socialni.vedouci@mujavornik.cz
MÚ Mohelnice, U Brány 2, 789 85	Fričarová Eva	Odbor sociálních věcí – vedoucí	583 452 163	fricarovae@mu-mohelnice.cz
Magistrát města Olomouce, Kosmonautů 10, 779 11	Fritscherová Jarmila, PhDr.	Odbor sociálních služeb a zdravotnictví	585 510 321 606 749 911	jarmila.fritscherova@mmol.cz

MÚ Jeseník, Masarykovo nám.1/167, 790 01	Hadwigerová Renata, Mgr.	Odbor sociálních věcí a zdravotnict ví	584 498 464	renata.hadwigerova@mujes.cz
MÚ Zlaté Hory, Nám. Svobody 80, 793 76	Helienková Jarmila	Odbor sociálních věcí a zdravotnict ví	584 453 059	jarmila.helienkova@zlatehory.cz
MÚ Prostějov, Nám. T.G. Masaryka 131/12, 796 01	Janeček Kamil, Bc.	Odbor sociálních věcí, ved. oddělení	582 329 535	kamil.janecek@mestopv.cz
MÚ Šternberk, Horní nám. 16, 785 01	Kameníčková Jana, Mgr.	Odbor školsství, vedoucí	585 086 227	kamenickova@sternberk.cz
MÚ Uničov, Masarykovo nám. 1, 783 91 Uničov	Kršková Marta, PhDr.	Odbor kultury, školsství a sportu	585 088 241	mkrskova@unicov.cz
MÚ Zábřeh, Nám. Osvobození 345/15, 789 01	Paclíková Michaela, Mgr.	Odbor sociálních věcí a zdravotnict ví	583 468 129	paclikova@muzabreh.cz
MÚ Konice, Masarykovo nám. 27, 798 52	Pečová Miloslava, Mgr.		582 401 472	miloslava.pecova@konice.cz
MÚ Litovel, nám. Přem. Otakara 778, 784 01	Procházka Pavel, Mgr.	Sociální odbor, vedoucí	585 153 231	prochazka@mestolitovel.cz
MÚ Hanušovice, Hlavní ulice 92, 788 33	Sedlmayerová Milena, Mgr.	Odbor sociální, vedoucí	583 231 284 584 453 059	podatelna@mu-hanusovice.cz
MÚ Hranice, Pernštejnské nám. 1, 753 37	Škapová Martina	Odbor sociálních věcí a zdravotnict ví	581 828 440	martina.skapova@mesto-hranice.cz
Magistrát města Přerova, Nám. T.G.M. 2, 750 11 Přerov	Boleslav Buš	Odbor sociálních služeb a zdravotnict ví	581 268 793	boleslav.bus@mu-prerov.cz
MÚ Kojetín, Masarykovo nám. 20, 752 01	Zlámalová Lucie, DiS.	Odbor sociálních věcí	581 277 437	l.zlamalova@radnice.kojetin.cz
MÚ Lipník nad Bečvou náměstí T.G. Masaryka 89 751 31 Lipník nad Bečvou	Jemelková Pavla, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdravotnict ví		jemelkova@mesto-lipnik.cz

Horizontální koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje

Horizontální rovina postihuje meziresortní, mezioborovou spolupráci a směřuje ke sjednocení krajské protidrogové politiky. Spolupráce krajského protidrogového koordinátora s manažerem prevence kriminality, krajským koordinátorem romských poradců, odborem školství a metodikem prevence sociálně patologických jevů, zdravotnictvím i policií je dobrá a má nejrůznější formy. Do protidrogové politiky v Olomouckém kraji se postupně zapojila řada institucí, organizací a odborníků z různých oblastí protidrogové prevence. Podařilo se vybudovat a rozvinout partnerské vztahy založené na všestranně výhodné spolupráci.

Krajská protidrogová koordinátorka je také aktivně zapojena do Komunitního plánování sociálních služeb v Olomouci, pracovní skupina „Občané ohrožení drogou“.

Docházelo také k pravidelnému společnému setkávání zástupců neziskových organizací působících v oblasti protidrogové prevence a krajské protidrogové koordinátorky.

Dosud spíše neformálním způsobem rozvíjející se spolupráce mezi pracovníky krajského úřadu, zabývajícími se prevencí (OZ, OŠMT, OSV) nabyla od počátku roku 2006 konkrétní podoby v rámci činnosti Pracovní skupiny pro prevenci sociálního vyloučení. Jednou z priorit a cílů této skupiny bylo vypracování a realizace kvalitního modelu společného dotačního programu pro oblast prevence sociálního vyloučení pro rok 2007 zahrnujícího i oblast protidrogové prevence. Tento cíl byl úspěšně splněn.

3.2 Finanční zajištění protidrogové politiky

Kromě rozpočtových a příspěvkových organizací zřizovaných státem, krajem nebo obcemi (sociální oblast, zdravotnictví, školství), jsou v oblasti protidrogové politiky Olomouckého kraje nejvýznamnějšími subjekty nestátní neziskové organizace. Jejich činnost je financována převážně ze státního rozpočtu, z rozpočtu Olomouckého kraje a z rozpočtů obcí. Ze státního rozpočtu obdržely neziskové organizace realizující protidrogovou politiku na území Olomouckého kraje téměř 10 mil. Kč (včetně dotace z MŠMT na specifickou primární protidrogovou prevenci, která činila 425 000,- Kč), z rozpočtu Olomouckého kraje 1 997 000 Kč, z rozpočtu obcí 1 852 100 Kč.

Přehled získaných finančních prostředků 2006							
	2006	SPR Wal.	P-centrum	Kappa-Help	KPM Uničov	Darmoděj	PONTIS Šump. o.p.s.
Finanční prostředky od:	Celkem:						
RVKPP	6 827 000	2 024 000	2 916 000	1 166 000	140 000		581 000
MPSV	5 000 800	1 977 400	1 536 700	610 700	308 500		567 500
MŠMT	137 600		29 000	48 600			60 000
MZ	523 000	168 000	145 000	60 000	90 000		60 000
Ost. res. (vč. MS)	26 084	0	26 084				
Kraj	2 040 000	796 000	827 000	85 000	130 000	20 000	182 000
Magistrát, obec	2 639 096	520 000	694 000	310 000	78 000	20 000	1 017 096
Úřady práce	80 000		30 000				50 000
F.zdrav.poj.	0						
Nad.zahr.i tuz.	366 927	123 307	125 000	6 620		112 000	
Sbírky	75 240		15 000	27 410	32 830		
Sponzorské dary	815 102	418 769	26 600	241 000	128 733		
Příjmy od klientů	139 850		50 000				89 850
Prostř.str.fon.EU	2 119 189	178 302	1 940 887				
Ostatní	438 275		266 795	137 525	33 955		
Celkem	21 228 163	6 205 778	8 628 066	2 692 855	942 018	152 000	2 607 446

Způsob a organizace dotačního řízení kraje

V roce 2006 neměl Olomoucký kraj ještě vypracován stabilní systém přidělování finančních prostředků na protidrogové aktivity, ale již

Hlavním zdrojem finančních prostředků se stala možnost požádat si o **příspěvek z rozpočtu Olomouckého kraje na projekty protidrogové prevence v roce 2006.**

V roce 2006 byla z rozpočtu Olomouckého kraje na projekty protidrogové prevence poskytnuta částka 000 Kč.

Organizace také mohly získat menší finanční prostředky jako tzv. **projekty do 20 000 Kč.** Tuto možnost úspěšně využilo nově vzniklé občanské sdružení Darmoděj (projekt KC Darmoděj) a Sdružení Podané ruce, o.s. (projekt KC Želva).

Od roku 2004 je možnost získat dotaci také cestou tzv. **významných projektů**, priority i princip schvalování je obdobný „projektům do 20 000 Kč“, požadovaná částka může být libovolně vysoká. Žádosti jsou předkládány na ekonomický odbor, rozhoduje Rada Olomouckého kraje, do posuzování kvality a potřebnosti projektů nejsou zapojeny odborné odbory. Tuto možnost nevyužila v roce 2006 žádná z organizací působících v oblasti protidrogové prevence.

Jak ukazují tabulky, v roce 2006 podpořil Olomoucký kraj ze svého rozpočtu projekty protidrogové prevence částkou 2 040 000 Kč, výše podpory z rozpočtů obcí a programu prevence kriminality Partnerství 3 004 400 Kč vyšší.

Příspěvky na projekty protidrogové prevence z rozpočtu Olomouckého kraje v roce 2006

Organizace	Protidrogová služba	Výše příspěvku z rozpočtu OK na rok 2006
Darmoděj	Minim škod.a násl. u UD	20 000
Kappa-Help Přerov	Zajištění provozu KKC Kappa a terénních programů v Přerově a Hranicích	85 000
SPR Walhalla	Terénní programy Olomouc	175 000
	Želva Prostějov – int.záž. prog.	20 000
	KC Želva Prostějov	185 000
	KC Olomouc	265 000
	Program práce s klien. v KsZ	151 000
	CELKEM	776 000
P-centrum	Doléč.program.a amb.léčba	560 000
	Programy primární prevence	267 000
	CELKEM	827 000
Ob. Charita Uničov	KPM Uničov	130 000
Pontis Šumperk	K-centrum Krédo – kontaktní nízkoprahové zařízení	150 000
	Přednášková činnost Nízkoprahového klubu Rachot	32 000
	CELKEM	182 000
Celkem		2 040 000

Zdroj: Krajský úřad Olomouckého kraje

Dotace z rozpočtu obcí Olomouckého kraje na protidrogovou prevenci v roce 2006

okres	Šumperk	Přerov	Prostějov	Jeseník	Olomouc	obce Olom. kraje
obec						
Šumperk	375 000					375 000
Jeseník				20000		20000
Mohelnice	50 000					50 000
Hranice n.M		130 000				130 000
Lipník n.B.						
Přerov		310 000				310 000
Prostějov			250 000			250 000
Olomouc					1591400	1 591 400
Uničov					78 000	78 000
Šternberk					50 000	50 000
Litovel					150 000	150000
celkem	425 000	440 000	250 000	20000	1 869 400	3 004 400

Zdroj:rozpočty obcí, informace organizací

3.2 Nejvýznamnější rozhodnutí krajských orgánů v oblasti protidrogové politiky v roce 2006

Usnesením Rady Olomouckého kraje UR/41/65/2006 byl dne 27. 7. 2006 schválen Akční plán protidrogové politiky Olomouckého kraje na období 2006 – 2007.

4. Situace na drogové scéně

4.1 Užívání drog v populaci obecně

Celopopulační studie zabývající se užíváním drog nebyla v roce 2006 v Olomouckém kraji provedena.

4.2 Rekreační/ příležitostné užívání drog

V roce 2006 nebyla v Olomouckém kraji provedena žádná studie zaměřená na rekreační, resp. příležitostné užívání drog. Nízkoprahová zařízení i zařízení zaměřená na ambulantní léčbu pracují s experimentátory pouze příležitostně. Statistiky oddělení sociálně právní ochrany dětí obecních úřadů s rozšířenou působností klienty – experimentátory nevykazují odděleně. Uživatelé tanečních drog jsou kontaktováni v rámci projektů Terénní programy Oddělení Sdružení Podané ruce Walhalla a Terénní program Kontaktního a krizového centra Kappa (občanské sdružení KAPPA – HELP). Na větších tanečních akcích je jim poskytován informační servis a poradenství.

4.3 Žádosti o léčbu v souvislosti s užíváním drog

V roce 2006 pracovalo v kraji 23 léčebných/ kontaktních center. V roce 2004 to bylo 31 center, v roce 2005 došlo ke snížení jejich počtu na 25. V roce 2006 je to 23 center. Výkaznictví léčebných/ kontaktních center v našem kraji ještě zlepšit, zejména těch, jejichž zřizovateli nejsou NNO.

Počet a typ vykazujících léčebných/ kontaktních center (zařízení) pro pomoc uživatelům drog v Olomouckém kraji						
Počet LKC pro pomoc UD	z toho neziskové organizace		z toho ambulance		z toho lůžkové	
	Kontakt. cen. a terén.prog. (zař.)	Doléch. progr. (zař.)	zdravotnické	nezdravotnické	zdravotnické	nezdravotnické
					Psych.léčeb. n.odd.nem.	
23	6	1	11	1	2	2

Zdroj Hygienická stanice hl. m. Prahy, Výroční zpráva ČR za rok 2006

Incidence (First Treatment Demand) a prevalence uživatelů drog – žadatelů o léčbu v Olomouckém kraji

Od roku 2003 dochází k poklesu incidence (First Treatment Demand) uživatelů drog – žadatelů o léčbu. V roce 2003 bylo hlášeno 319 nově evidovaných žadatelů o léčbu, v roce 2004 302, v roce 2005 253 a v roce 2006 197 žadatelů. Též dochází ke snížení prevalence - v roce 2003 bylo hlášeno 621 klientů, v roce 2004 614 klientů, v roce 2005 530 klientů a v roce 2006 512 klientů.

Ve věkové skupině od 15 do 39 let dochází taktéž k poklesu incidence. V roce 2004 hlášeno 296 nových žadatelů o léčbu, v roce 2005 244 žadatelů a v roce 2006 194 žadatelů. V roce 2004 byla prevalence v této věkové skupině 601 klientů, v roce 2005 516 klientů a v roce 2006 495 klientů.

Incidence, prevalence, specifická věková incidence a prevalence na 100 000 obyvatel v Olomouckém kraji v období 2004 - 2006					
rok		všichni klienti		věková skupina 15 - 39 let	
		incidence	prevalence	incidence	prevalence
2004	počet	302	614	296	601
	na 100.000 obyvatel	47,4	96,3	124,5	252,7
2005	počet	253	530	244	516
	na 100.000 obyvatel	39,8	83,3	102,2	217,4
2006	počet	197	512	194	495
	na 100.000 obyvatel	31,0	80,6	81,7	208,6

Zdroj Hygienická stanice hl. m. Prahy, Výroční zpráva ČR za rok 2004 - 2006

4.4 Infekční onemocnění v souvislosti s užíváním drog

Olomoucký kraj patří k oblastem se spíše nižším výskytem virové hepatitidy typu C. Hepatitida typu B se v něm ve srovnání s ostatními kraji vyskytovala podprůměrně, zajímavý je vyšší výskyt akutní virové hepatitidy typu B. Průměrný je i výskyt hepatitidy A. Ve srovnání s rokem 2004 došlo k výraznému nárůstu pouze u hepatitidy B, ale podíl injekčních uživatelů drog je malý. Počet hlášených případů určitě neodpovídá skutečné situaci.

Počet případů virových hepatitid typu A, B a C hlášených v roce 2006 v Olomouckém kraji			
	VHA	VHB akutní/ch ronická	VHC akutní/ch ronická
hlášené případy v roce 2006 celkem	6	14/4	2/ 12
injekční uživatelé drog		1/ 0	1/ 4

Zdroj: Hygienická stanice hl. m. Prahy, Výroční zpráva ČR za rok 2006

4.5 Intoxikace drogami

Počet případů intoxikace drogami (celkem 38 případů) v Olomouckém kraji v roce 2006 je mnohem vyšší než v roce 2005 (15 případů), což bylo způsobeno i mnohem pečlivějším hlášením příslušných zařízení.

Již tradičně převládají intoxikace pervitinem a stimulancií

Hygienická služba ve statistických přehledech neuvádí případy akutní intoxikace alkoholem.

Případy intoxikace drogami v Olomouckém kraji v období 2004 – 2006 podle typu hlásících zařízení											
hlásící zařízení		ARO	RZP	LSPP	JIP, interna	psychiatrie	dětské odd.	centrální příjem	soudní odd.	jiné	celkem
2004	počet případů	3	4	0	2	0	0	0	0	0	9
2005		2	3	0	8	0	0	0	0	0	15
2006		14	4	1	2	0	0	16	0	1	38

Zdroj :Hygienická stanice hl. m. Prahy, Výroční zpráva ČR za rok 2004 – 2006

Intoxikace drogami v Olomouckém kraji v období 2004 - 2006 podle základní drogy											
rok	základní droga	heroin, opioáty	pervitin, stimulancia	kanabinoidy	halucinogeny	rozpouštědla	sedativa, hypnotika	jiné drogy, léky	neznámá droga	celkem Olomoucký kraj	ČR celkem
2004	počet případů	0	7	0	1	0	1	0	0	9	1000
2005		3	6	0	0	2	4	0	0	15	1193
2006		1	18	6	1	3	9	0	0	38	954

Zdroj: Hygienická stanice hl. m. Prahy, Výroční zpráva ČR za rok 2004 - 2006

4.6 Problémové užívání drog

V roce 2006 využilo alespoň jednou služeb kontaktních nízkoprahových center a terénních programů, ambulantní léčby a programu Klient v konfliktu se zákonem v Olomouckém kraji 1859 uživatelů drog. Mezi klienty těchto programů převažovali uživatelé pervitinu - 900 osob, kanabinoidů - 325 osob a těkavých látek – 54 osob. Velká část klientů ale užívá polymorfně více drog, velmi často je přidruženo také užívání alkoholu. Průměrný věk klientů činil 25,1 roků. Poměrně vysoký je počet klientů zneužívajících těkavé látky. Ve srovnání s rokem 2004 poklesl počet klientů, kteří alespoň jednou využili služeb programu, ale vzrostl počet vydaných injekčních stříkaček i počet výměn.

Problémové užívání drog v Olomouckém kraji v letech 2004 - 2006 podle údajů nízkoprahových center a terénních programů, ambulantní léčby a programu Práce s klienty v konfliktu se zákonem

rok	2004	2005	2006
počet klientů, kteří využili aspoň jednu službu programu celkem	2 766	2 259	3 065
<i>z toho uživatelů drog</i>	2 327	1 859	2 643
<i>z toho injekčních uživatelů drog</i>	1 165	956	1 292
<i>z toho mužů</i>	1 731	1 211	1526
<i>z toho se základní drogou heroin</i>	96	52	52
<i>z toho se základní drogou pervitin</i>	1 182	972	1331
<i>z toho se základní drogou kanabinoidy</i>	615	325	268
<i>z toho se základní drogou extáze</i>	33	16	-
<i>z toho se základní drogou těkavé látky</i>	135	54	36
<i>z toho se základní drogou Subutex legálně</i>	2	7	3
<i>z toho se základní drogou Subutex nelegálně</i>	2		3
<i>z toho se základní drogou Metadon legálně</i>	7	7	3
<i>z toho se základní drogou Metadon nelegálně</i>			3
průměrný věk klienta	24,20	25,10 (údaj poskytl 5 programů)	26.2 (údaj poskytl 5 programů)
počet neuživatelů drog, kteří využili aspoň jednu službu programu	439	400	257
počet kontaktů	20 753	19 738	
<i>z toho s uživateli drog</i>	15 289	18 531	18 149
počet prvních kontaktů	1 459	1171	
<i>z toho s uživateli drog</i>	1 219	889	
počet výměn (výkonů ve výměnném programu)	3 455	4 099	4 649
počet vydaných injekčních jehel	87 495	90 616	128 055

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci protidrogové politiky v roce 2004 - 2006, informace AT ambulance Psychiatrické kliniky Fakultní nemocnice v Olomouci

5. Služby poskytované uživatelům drog a osobám ohroženým drogou

5.1 primární prevence

Aktivita v oblasti primární prevence

Systematicky se těmto aktivitám věnuje hlavně organizace P-centrum, která významným způsobem pracuje v rámci Programů primární prevence také s pedagogy Olomouckého regionu. Na jednotlivých školách jsou realizovány minimální preventivní programy, některé školy realizují i další aktivity a projekty v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Mezi největší vzdělavatele a realizátory programů v oblasti specifické primární prevence v Olomouckém kraji patří P-centrum, občanské sdružení Art Language, Pontis Šumperk o.p.s., sdružení D, Pedagogicko – psychologická poradna, Sdružení Podané ruce (Prostějov a okolí) a KAPPA – HELP. Aktivit i projektů v této oblasti by mohlo být určitě více, chybí ucelený systém.

5.2 Snižování rizik spojených s užíváním drog

Služby v oblasti snižování rizik spojených s užíváním drog zajišťuje v Olomouckém kraji 5 (6) kontaktních center, KKC Kappa má kromě kontaktního centra v Přerově ještě odloučené pracoviště – kontaktní centrum v Hranicích. Dále jsou subjekty zajišťujícími činnost kontaktních center realizovány terénní programy, které byly v převážné většině samostatně certifikovány. O certifikaci odborné způsobilosti služeb pro uživatele drog si zatím nepožádalo pouze Kontaktní a poradenské místo Uničov, jehož zřizovatelem je Oblastní charita Uničov. V rámci činnosti kontaktních center i terénních programů je realizována práce s problémovými uživateli drog, jejich rodiči a blízkými, a také kontaktování skryté populace. Těmto cílovým skupinám je poskytováno poradenství, sociální práce, práce s motivací, výměna injekčního materiálu a materiálu k desinfekci. Téměř všechna zařízení pracují také s klienty v konfliktu se zákonem, případně ve výkonu trestu. Sdružení Podané ruce, Regionální oddělení Walhalla, realizuje úspěšný program Práce klienty v konfliktu se zákonem probíhající v úzké spolupráci s Vazební věznicí Olomouc a s věznicí Mírov.

Služby v oblasti snižování rizik

Název projektu/programu	Realizátor	Cílová skupina	Počet osob, kt. služby využily v r. 2006/z toho UD	Počet kontaktů v r. 2006	Počet výměn v r. 2006	Počet vydaných inj.stř. v r. 2006	Územní působnost, spádovost
KPM Uničov	Obl. charita Uničov	uživatelé drog	106/99	1 926	423	21 042	Uničov a okolí
Kontaktní centrum Walhalla	Sdružení Podané ruce	Uživatelé nealkoholových drog	424/386	5 631	1 472	36 021	Olomoucký region
Terénní programy Olomouc	Sdružení Podané ruce	Uživatelé nealkoholových drog	386/314	2 035	513	13 776	Olomoucký region: Olomouc, Šternberk, Litovel
Práce s klienty v konfliktu se zákonem	Sdružení Podané ruce	Uživatelé nealkoholových drog	178/174				Olomoucký kraj
K-centrum Želva Kontaktní a terénní program	Sdružení Podané ruce	Experimentátoři, příležitostní uživatelé a osoby závislé na náv. látkách a jejich příbuzní					Prostějovský region
K-centrum Krédo	Pontis Šumperk o.p.s.	Uživatelé drog	324/246	2 286	933	16 913	Okres Šumperk
KKC Kappa (projekt celkem)	o.s. Kappa-Help	Uživatelé drog a osoby blízké	462/406	3378	873	26 798	Okres Přerov, Město Přerov, Město Hranice
Terénní program KKC Kappa	o.s. KAPPA-HELP	Uživatelé drog, především nekontaktovaní v KKC, experim., dále jejich příb. a přát.	681/657	1058	124		Okres Přerov (Přerov, Hranice, Lipník nad Bečvou, Kojetín)

Kontakt: Každá návštěva/situace, při které dochází k interakci mezi klientem a pracovníkem programu (tzn. poskytnutí určité služby, informace, nebo poradenství - včetně skupinového. Příjem telefonického hovoru není kontakt.

Výměna: Kontakt, při kterém dochází k výměně (příp. jen odevzdání či výdeji) jedné nebo více injekčních jehel.

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci programu protidrogové politiky v roce 2006

5.3 Služby v oblasti léčby a resocializace

V Olomouckém kraji je zajištěna střednědobá i dlouhodobá ústavní léčba závislostí v Psychiatrické léčebně Bílá Voda, na oddělení s komunitním režimem, a také v Psychiatrické léčebně ve Šternberku. Ve Šternberku je také zajišťována soudně nařízená ústavní léčba. Vojenská nemocnice v Olomouci poskytuje kromě detoxikace a detoxifikace také krátkodobou léčbu v trvání maximálně 1 měsíc.

Ve Fakultní nemocnici v Olomouci je na Psychiatrické klinice v ambulanci AT realizován program ambulantní léčby a programy substituce metadonem a Subutexem®. P – centrum v Olomouci zajišťuje program ambulantní léčby a poradenství. Ambulantní léčbu závislosti na léčbu závislosti na legálních i nelegálních drogách zajišťují také psychiatrické ordinace a Centrum krizové intervence v Olomouci. V PL Bílá Voda i ve Fakultní nemocnici je poskytována detoxikační léčba.

Fakultní nemocnice v Olomouci, PL Šternberk a PL Bílá Voda také umožňují detoxikaci. Detoxikace osob pod silným vlivem alkoholu, většinou s projevy agresivity, je možná v jediné zachytné stanici v Olomouckém kraji, která je součástí Nemocnice Šternberk. Její provoz je 24 hodin denně a kapacita 8 lůžek.

Specifickým zařízením v našem kraji je Výchovný ústav pro mládež s léčebným režimem v Žulové. Zde pomáhají řešit problémy s drogami chlapcům ve věku 15 – 19 let, u nichž byla soudně nařízena ústavní výchova.

V Olomouckém P-centru dlouhodobě probíhá úspěšný Doléčovací program, jehož součástí je i nabídka chráněného bydlení (na půl cesty) a chráněného zaměstnání. Je určen klientům z celé České republiky.

5.4 Hlavní změny v poskytování služeb

V roce 2006 nedošlo v poskytovaných službách k žádným podstatným změnám. Občanské sdružení Darmoděj v druhé polovině roku postupně rozvíjelo činnost nově vzniklého kontaktního centra v Jeseníku.

5.5 Hlavní nedostatky v poskytování služeb v Olomouckém kraji v roce 2006

V Olomouckém kraji chybí dostatečná nabídka systematických programů specifické primární prevence, zejména programů selektivní prevence. Relativně dobrá je dostupnost nízkoprahových služeb i terénních programů. Výjimkou byly hornaté oblasti Jeseníků. V okrese Jeseník však vzniklo občanské sdružení Darmoděj, které otevřelo nové zařízení – Kontaktní centrum Darmoděj.

Nedostatečně je také zajištěna v celém kraji péče o experimentátory a léčba a resocializace pro některé specifické cílové skupiny. Jedná se o například o nezletilé uživatele drog, matky s dětmi, gravidní ženy, osoby s duální diagnózou a s poruchami příjmu potravy, mentálně retardované. Chybí doléčovací zařízení pro osoby se závislostí na alkoholu. Dostupnost léčby je také celkem dobrá. Problematickou se jeví dostupnost programu substituční léčby, který je zajišťován zatím hlavně v ambulanci AT Psychiatrické kliniky Fakultní nemocnice. Jiná zařízení informace podávají jen zřídka nebo vůbec.

6. Krajské strategie a plány

Strategický protidrogový plán byl schválen Krajskou protidrogovou komisí a předložen Radě Olomouckého kraje ke schválení. Radou Olomouckého kraje byl Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2005 - 2010 schválen 14. dubna 2005 (UR/11/80/2005).

V roce 2006 byl Radou Olomouckého kraje také schválen Akční plán protidrogové politiky Olomouckého kraje na období 2006 – 2007 (UR/41/65/2006).

Použité zkratky:

NNO - neziskové organizace

SPR Walhalla - Sdružení Podané ruce, o.s., oddělení Walhalla

UR – usnesení Rady Olomouckého kraje

UZ – usnesení Zastupitelstva Olomouckého kraje